

Sve o povratu duga

Kao što znate, u tijeku je provedba Odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske od 12. svibnja 1998.

Obeštećenje umirovljenika regulirano je Zakonom o provođenju Odluke Ustavnog Republike Hrvatske od 12. svibnja 1998. Zakonom je osnovan Umirovljenički fond kojim se uređuje način obeštećenja korisnika mirovina, a članovi Umirovljeničkog fonda su korisnici mirovina koji su ostvarili pravo na obeštećenje. Zakonom je također propisano da Umirovljeničkim fondom upravlja Društvo za upravljanje fondovima.

U tijeku je izbor Društva, raspisan je javni natječaj. Nakon što Upravni odbor Umirovljeničkog fonda izabere Društvo za upravljanje, ono će članovima Umirovljeničkog fonda poslati obavijesti o visini obeštećenja (bez kamata) zajedno s obrascem izjave o izboru načina povrata duga. Rok za slanje obavijesti je 90 dana, od dana osnivanja Fonda. Popunjene izjave trebati će, u roku od mjesec dana, vratiti Društvu za upravljanjem Umirovljeničkim fondom. Izjavom će se umirovljenici odlučiti za jedan od dva ponuđena načina vraćanja duga: (1) pola svote duga kroz dvije godine, ili (2) vraćanje duga u cijelosti kroz osam godina, uz dvije godine počeka. Umirovljenici koji se odluče za prvu varijantu vraćanja duga, prvu ratu dobili bi do 30. lipnja iduće godine.

Za one umirovljenike koji ne pošalju izjavu u propisanom roku smatrat će se da su odabrali tzv. ubrzanu isplatu.

Sve informacije o povratu duga mogu dobiti u najbližoj područnoj službi Zavoda, te u Središnjoj službi Zavoda, Zagreb, A. Mihanovića 3.

Kome i koliko obeštećenje?!

Swota obeštećenja ovisi o visini mirovine, datumu priznanja prava, datumu početka isplate i razdobljima za koja je mirovina isplaćivana.

Prema posljednjem izračunu svote obeštećenja u listopadu 2005. kada su u obradu ušli podaci za 674.668 umirovljenika, pravo na obeštećenje ima 424.744 korisnika mirovine, a njih 249.924 nema pravo na obeštećenje.

Najveći broj korisnika koji su ostvarili pravo na obeštećenje čine korisnici koji su pravo na mirovinu ostvarili do 31. prosinca 1993. Njih je oko 370.000, a prosječna svota obeštećenja iznosi 28.000,00 kn.

Tko ima pravo na povrat duga?

Zakonom o provođenju Odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske od 12. svibnja 1998. uređena je provedba Odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske od 12. svibnja 1998. radi obeštećenja korisnika mirovina koje je nastupilo zbog djelomičnog usklađivanja mirovina za razdoblje od 1. rujna 1993.

do 31. prosinca 1998.

Pravo na obeštećenje, u skladu s člankom 2. Zakona o provođenju odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 105/04.), imaju korisnici starosnih, prijevremenih starosnih, invalidskih i obiteljskih mirovina, ostvarenih prema odredbama Zakona o osnovnim pravima iz mirovinskog i invalidskog osiguranja ("Narodne novine", br.53/91) i Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju, ("Narodne novine", broj 26/83., 5/86., 42/87., 34/89., 57/89., 40/90., 9/91., 26/93., 44/94. i 59/96.) za razdoblje od 1. rujna 1993. do 31. prosinca 1998.

Svota obeštećenja prema dobnim skupinama umirovljenika

Dobna skupina	Broj umirovljenika	Ukupna svota duga
do 44 god.	3905	58.751.910,50
45-50	2541	35.167.785,22
51-55	6879	122.375.425,94
56-60	19041	394.924.759,16
61-65	54149	1.343.695.438,79
66-70	95988	2.589.374.406,20
71-75	105938	2.957.509.942,95
76-80	73272	2.114.229.027,77
81-85	42903	1.229.238.602,05
više od 85 god.	20128	554.832.089,19
Ukupno	424744	11.400.099.387,77

Tko nema pravo na povrat duga?

Pravo na obeštećenje, prema odredbama Zakona o provođenju odluke Ustavnog suda, nemaju korisnici kojima su mirovine određene:

- prema Zakonu o mirovinskom i invalidskom osiguranju vojnih osiguranika ("Narodne novine", br. 53/91., 73/91., 18/92. i 96/93.)
- prema propisima o određivanju mirovina zastupnika u Hrvatskom saboru
- prema propisima određivanju mirovina hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji
- prema propisima o pravima bivših političkih zatvorenika
- prema Zakonu o mirovinskom i invalidskom osiguranju individualnih poljoprivrednika ("Narodne novine", br. 26/83., 49/83., 57/83., 47/86., 40/90., 26/93. i 96/93.)
- prema Zakonu o mirovinskom osiguranju ("Narodne novine" br.102/98., 127/00., 59/01., 109/01., 147/02., 117/03. i 30/04.) obiteljske mirovine ostvarene nakon smrti korisnika mirovine koji je tu mirovinu ostvario prema Zakona o osnovnim pravima iz mirovinskog i invalidskog osiguranja ("Narodne novine", br.53/91) i Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju, ("Narodne novine", br.26/83., 5/86., 42/87., 34/89., 57/89., 40/90., 9/91., 26/93., 44/94. i 59/96.)

SADRŽAJ

- Sve o povratu duga
- Najčešća pitanja o povratu duga

Razlika će se utvrditi onim korisnicima kojima se mirovina isplaćuje na dan stupanja na snagu Zakona (5. 8. 2004.) kao i korisnicima kojima je mirovina obustavljena radi zaposlenja. U slučaju smrti korisnika mirovine nakon stupanja na snagu ovog Zakona pravo na obeštećenje mogu ostvariti nasljednici prvoga nasljednog reda.

Izračun obeštećenja prema područnim službama HZMO-a

Područna služba	Broj umirovljenika	Ukupna svota duga
Bjelovar (i Virovitica)	11112	248.235.714,82
Dubrovnik	8219	235.835.251,86
Gospić	3658	67.849.228,47
Karlovac	11253	253.226.466,21
Koprivnica	7585	158.987.209,98
Nova Gradiška	2893	57.203.526,00
Osijek	28077	644.784.513,08
Pula	25394	732.019.254,09
Rijeka	46765	1.397.442.398,02
Sisak	11122	281.846.994,26
Slavonski Brod	7407	179.593.598,17
Požega	5499	114.809.060,12
Split	46762	1.322.460.036,01
Šibenik	10770	279.500.890,97
Varaždin (i Čakovec)	24041	508.822.725,04
Vukovar	9782	209.916.194,64
Zadar	12399	332.591.914,78
Zagreb (i Krapina)	148653	4.338.986.636,40
Središnja služba	3353	35.987.774,85
Ukupno	424744	11.400.099.387,77

Kako je izračunato obeštećenje?

Svota obeštećenja je izračunata na način da se od pripadajuće mirovine, odnosno od svote koja korisniku pripada prema Zakonu o provođenju odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske od 12. svibnja 1998. oduzela svota primljenih mirovinskih primanja. Pripadajuća mirovina, u skladu sa Zakonom, izračunata je tako da se samo svota mirovine od 1. rujna 1993. za korisnike kojima je pravo na mirovinu priznato prije tog datuma, odnosno

od datuma priznanja prava na mirovinu za korisnike kojima je pravo na mirovinu priznato u razdoblju od 1. rujna 1993. do 31. prosinca 1998. (bez usklađivanja zaštitnog dodatka, minimalne i najviše mirovine) uskladila s kretanjem prosječnih neto plaća svih zaposlenih na teritoriju Republike Hrvatske, prema podacima Državnog zavoda za statistiku, ovisno o datumu priznanja prava na mirovinu.

Pritom je primijenjena i odredba članka 30. ZOPIMIO kojim je propisano da se mirovine od 1. siječnja i od 1. srpnja tekuće godine usklađuju, na osnovi statističkih podataka, s kretanjem nominalnih osobnih dohodaka svih zaposlenih na teritoriju republike. Stoga je, na temelju podataka o kretanju prosječnih neto plaća, mirovina izračunata i povećana na toj osnovi.

U svoti ukupno primljenih mirovinskih primanja iskazana je svota svih primljenih mirovinskih primanja za razdoblje od 1. rujna 1993. do 31. prosinca 1998., svota dodatka uz mirovinu 100,00 kn i 6%, te svota isplaćena prema Zakonu o povećanju mirovina radi otklanjanja razlika, prema:

- uredbama Vlade Republike Hrvatske o utvrđivanju najviših svota mase sredstava za isplatu mirovina ("Narodne novine", broj 93/93 do 91/94)
- uredbi o utvrđivanju mjesečnog dodatka uz mirovinu ("Narodne novine", broj 33/95)
- Zakonu o usklađivanju mirovina i drugih novčanih primanja iz mirovinskog i invalidskog osiguranja te upravljanju fondovima mirovinskog i invalidskog osiguranja ("Narodne novine", broj 20/97 i 89/97)
- Zakonu o prenošenju sredstava državnog proračuna fondovima mirovinskog i invalidskog osiguranja, te usklađivanja mirovina ("Narodne novine", broj 102/98)
- Zakonu o povećanju mirovina radi otklanjanja razlika u razini mirovina ostvarenih u različitim razdobljima ("Narodne novine", broj 127/00).

Budući da su za sve korisnike dana ista povećanja prema Zakonu i podacima Državnog zavoda za statistiku, svota obeštećenja ovisi o visini mirovine, datumu priznanja prava, datumu početka isplate i razdobljima za koje je mirovina isplaćivana. Najveći broj korisnika koji su ostvarili pravo na obeštećenje su korisnici koji su pravo na mirovinu ostvarili do 31. prosinca 1993. (oko 360.000 s prosječnom svotom obeštećenja u visini od 28.000,00kn). U prilogu Vam dostavljamo pregled broja korisnika mirovina kojima je izračunata svota obeštećenja prema visini mirovine za sve vrste prava iz kojeg se vidi prosječna svota obeštećenja prema visini mirovine koja se korisnicima isplaćuje od 1. siječnja 2005.

Pregled broja korisnika mirovina i svota obeštećenja

Godina priznanja prava	Broj korisnika koji su ostvarili pravo na obeštećenje	Svota obeštećenja	Broj korisnika koji nisu ostvarili pravo na obeštećenje	Broj korisnika za koje se radio izračun svote obeštećenja	Prosječna svota obeštećenja
do 31. 08. 1993.	357.504	9.942.546.998,38	65.986	423.490	27.811,01
od 01. 09. 1993. do 31. 12. 1993.	18.787	558.493.614,09	2.572	21.359	29.727,66
1994.	29.784	821.063.745,02	9.975	39.759	27.567,28
1995.	6.002	55.355.016,15	37.003	43.005	9.222,76
1996.	989	9.755.362,49	34.862	35.851	9.863,87
1997.	2.148	8.718.447,24	47.148	49.296	4.058,87
1998.	9.530	4.166.204,40	52.378	61.908	437,17
Ukupno	424.744	11.400.099.387,77	249.924	674.668	26.839,93

NAJČEŠĆA PITANJA O POVRATU DUGA

PITANJE:

Navedite točne postotke usklađivanja mirovina prema podacima Državnog zavoda za statistiku za razdoblje u kojem je nastao dug umirovljenika, tj. za razdoblje od 1. rujna 1993. do 31. prosinca 1998. prema kojima je Zavod, u skladu sa Zakonom o provođenju Odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske od 12. svibnja 1998. izračunavao svotu pripadajuće (zakonske) mirovine, odnosno obeštećenja.

ODGOVOR:

Tablica usklađivanja
prema Zakonu o provođenju Odluke Ustavnog suda
Republike Hrvatske od 12. svibnja 1998.

DATUM USKLAĐIVANJA MIROVINE	POSTOTAK POVEĆANJA MIROVINE	Postotak povećanja mirovine na osnovi čl. 30. st. 4. ZOPIMIO
1	2	3
1.9.1993.	28,7	
1.10.1993.	33,9	
1.11.1993.	9,0	
1.1.1994.	9,8	110,07 (za korisnike kojima je pravo priznato od 1.1.1994. do 31.12.1994.)
1.4.1994.	5,1	
1.7.1994.	8,5	
1.,11.1994.	8,3	
1.1.1995.	24,1	39,94 (za korisnike kojima je pravo priznato od 1.1.1995. do 31.12.1995.)
1.2.1995.	6,0	
1.6.1995.	5,2	
1.7.1995.	0,4	
1.1.1996.	2,2	5,83 (za korisnike kojima je pravo priznato od 1.1.1996. do 31.12.1996.)
1.5.1996.	5,2	
1.7.1996.	0,7	
1.12.1996.	6,5	
1.1.1997.	4,4	11,85 (za korisnike kojima je pravo priznato od 1.1.1997. do 31.12.1997.)
1.6.1997.	6,5	
1.7.1997.	1,9	
1.1.1998.	5,7	5,22 (za korisnike kojima je pravo priznato od 1.1.1998. do 31.12.1998.)
1.7.1998.	6,1	

PITANJE:

Ako umirovljenik koji ima pravo na povrat umre prije otplate duga, tko će ga naslijediti?

ODGOVOR:

Ako korisnik koji je ostvario pravo na obeštećenje umre prije nego što mu se isplati svota obeštećenja pravo na obeštećenje mogu ostvariti nasljednici prvoga nasljednog reda, u skladu s člankom 5. Zakona o provedbi odluke ustavnog suda Republike Hrvatske.

PITANJE:

Je li član obitelji koji je umirovljenik, ali i član I. nasljednog reda korisnika mirovine, umrlog nakon 5. kolovoza 2004., imao pravo na obeštećenje prema objema osnovama – na temelju svoje mirovine i kao nasljednik?

ODGOVOR:

Član obitelji koji je umirovljenik i nasljednik I. nasljednog reda korisnika, ima pravo na povrat duga prema objema osnovama.

PITANJE:

Je li obitelj I. nasljednog reda korisnika mirovine, koji je umro nakon 5. kolovoza 2004. ima uz obiteljsku mirovinu i pravo na svotu obeštećenja na temelju naslijeđa?

ODGOVOR:

Član obitelji koji je nasljednik I. nasljednog reda ima pravo na obiteljsku mirovinu, ako ispunjava uvjete za priznanje prava na obiteljsku mirovinu iz Zakona o mirovinskom osiguranju («Narodne novine» broj 102/98., 127/00., 59/01., 147/02., 117/03., 30/04., 177/04. i 92/05.), te ima pravo na izračun svote obeštećenja u skladu s odredbama Zakona o provođenju odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske od 12. svibnja 1998.

PITANJE:

Ima li pravo na svotu obeštećenja i član obitelji I. nasljednog reda korisnika mirovine koji je umro prije 5. kolovoza 2004., ali poslije 1. siječnja 1999?

ODGOVOR:

Pravo na obeštećenje, u skladu s člankom 2. stavkom 1. Zakona o provođenju odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske od 12. svibnja 1998., imaju korisnici starosnih, prijevremenih starosnih, invalidskih i obiteljskih mirovina, ostvarenih prema odredbama Zakona o osnovnim pravima iz mirovinskog i invalidskog osiguranja («Narodne novine», br. 53/91.) i Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju («Narodne novine», br. 26/83., 5/86., 42/87., 34/89., 57/89., 40/90., 9/91., 26/93., 44/94. i 59/96.). S obzirom na tu zakonsku odredbu korisnicima obiteljskih mirovina, ostvarenih prema Zakonu o mirovinskom osiguranju («Narodne novine» broj 102/98., 127/00., 59/01., 147/02., 117/03., 30/04., 177/04. i 92/05.), ne pripada pravo na obeštećenje.

PITANJE:

Imaju li korisnici mirovine HZMO tzv. «konvalidirane osobe» pravo na svotu obeštećenja?

ODGOVOR:

Korisnici mirovina kojima je pravo na mirovinu priznato do 31. prosinca 1998. i na koje se primjenjivao Zakonu o konvalidaciji («Narodne novine», broj 104/97.) i Uredba za provođenje zakona o konvalidaciji za upravno područje rada, zapošljavanja, mirovinskog i invalidskog osiguranja, doplatka za djecu, socijalne skrbi i zaštite vojnih i civilnih invalida rata («Narodne novine», broj 51/98.), imaju pravo na izračun svote obeštećenja pod uvjetima propisanim Zakonom o provođenju odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske od 12. svibnja 1998. kao i ostali korisnici mirovine.

PITANJE:

Jesu li i umirovljenici koji su podnijeli tužbe Upravnom sudu zbog šutnje administracije obvezni povući tužbu, ako predmet još nije presuđen?

ODGOVOR:

Prema članku 41. stavku 2. Zakona o umirovljeničkom fondu («Narodne novine», broj 93/05) izričito je propisano: «Korisnici mirovina iz članka 2. Zakona o provođenju Odluke koji vode upravni postupak ili upravni spor radi obeštećenja, ostvarit će pravo na obeštećenje u skladu s odredbama ovoga Zakona». Dakle i korisnici mirovine iz članka 1 Zakona o provođenju odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske od 12. svibnja 1998. koji su podnijeli tužbe Upravnom sudu zbog «šutnje administracije, bit će obeštećeni isključivo prema Zakonu o umirovljeničkom fondu u skladu sa Zakonom o provođenju Odluke Ustavnog suda RH.

Naglašavamo da u povodu podnesenih tužbi Upravnom sudu zbog «šutnje administracije» sud obvezno, u skladu sa Zakonom o upravnim sporovima, donosi presudu kojom tužbu uvažava i nalaže tuženom tijelu (HZMO-u) da u roku od 30 dana donese rješenje o predmetu zahtjeva, pa tako i o zahtjevu za izvršenje Odluke Ustavnog suda od 12. prosinca 1998.

U izvršenju presude drugostupanjsko tijelo donosi rješenje kojim uvažava žalbu i vraća predmet prvostupanjskom tijelu radi donošenja rješenja o zahtjevu, a ono u izvršenju drugostupanjskog rješenja tijela odbija zahtjev za ponovno određivanje mirovine, pozivom na Zakon o provođenju odluke Ustavnog suda. Dakle, budući da će se ovi korisnici u konačnici obeštetiti, u skladu s člankom 41. stavkom 2. navedenog Zakona o umirovljeničkom fondu, mogu u posebnoj izjavi, u skladu s člankom 24. istog Zakona, očitovati se da odustaju od tužbe jer će se namiriti isključivo prema članku 41., neovisno o tome hoće li izravno povući tužbu koju su podnijeli Upravnom sudu izjavom sudu ili samo izjavom Fondu.

PITANJE:

Što je s onima koji su dobili presudu Upravnog suda koja obvezuje HZMO da donese rješenje, a ono još nije doneseno?

ODGOVOR:

Korisnici koji su dobili presudu Upravnog suda koja obvezuje HZMO da donese rješenje, a ono još nije doneseno, ostvarit će također pravo na obeštećenje prema Zakonu o umirovljeničkom fondu u skladu s već navedenim člankom 41. stavkom 2.

toga Zakona, a u skladu sa Zakonom o provođenju Odluke Ustavnog suda RH.

PITANJE:

Ima slučajeva da je umirovljenik u razdoblju od rujna 1993. do 31. prosinca 1998. bio jedno vrijeme u statusu predviđenom za obeštećenje, a jednim dijelom u statusu onog koji nema to pravo (umirovljen još prije 1993, a tek 1997. dobio status bivšega političkog zatvorenika). Imaju li u obračunu takvi slučajevi pravo na obeštećenje za odgovarajući dio zakonom određenog razdoblja?

ODGOVOR:

U slučaju promjene opsega prava koje se događalo tijekom razdoblja od 1. rujna 1993. do 31. prosinca 1998., razlika obeštećenja izračunava se prema podacima koji su evidentirani u Banci podataka umirovljenika i koji se odnose na prava prema kojima se mirovina trenutno isplaćuje. Odredbom članka 5. Zakona o provođenju odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske od 12. svibnja 1998. propisano je da se odredbe ovog zakona odnose na mirovine koje se isplaćuju na dan stupanja na snagu ovoga Zakona (5. kolovoza 2004.) kao i na korisnike mirovina kojima je mirovina obustavljena radi zaposlenja.

PITANJE:

Uleze li u obračun i mirovine sa zaštitnim dodatkom?

ODGOVOR:

Pravo na izračun svote obeštećenja imaju i korisnici mirovina sa zaštitnim dodatkom Svota obeštećenja je izračunata na način da se od svote koja korisniku pripada prema Zakonu o provođenju odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske od 12. svibnja 1998. oduzela svota primljenih mirovinskih primanja (mirovine, mirovine sa zaštitnim dodatkom, minimalne i najviše mirovine).

U obračun je, prema probnim tablicama ušlo 97743 korisnika mirovine sa zaštitnim dodatkom. Od tog broja je 28838 korisnika ostvarilo pravo na obeštećenje, a 68905 korisnika to pravo nije ostvarilo.

PITANJE:

Uleze li mirovine bivših vojnika JNA-prevedene u radničke mirovine u ovaj povrat?

ODGOVOR:

Svi korisnici mirovina čija mirovina je preuzeta i uređena Zakonom o ostvarivanju prava iz mirovinskog i invalidskog osiguranja pripadnika bivše JNA («Narodne novine», broj 96/93) imaju pravo na izračun svote obeštećenja pod uvjetima propisanim Zakonom o provođenju odluke Ustavnog suda RH od 12. svibnja 1998. («Narodne novine», broj 105/04) kao i ostali korisnici mirovine.

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje - Središnja služba
A. Mihanovića 3, 10 000 ZAGREB
www.mirovinsko.hr

Za nakladnika: Mile Rukavina
Urednik priloga: Dinka Klarić Flegar
Suradnik: Maja Kos
Lektorica: Boška Žedelj

Uređuje Odjel za odnose s javnošću
tel: 01/4595-156, 01/4595-269
fax: 01/4595-168

